

*Вон Романов Кріспін О., Львівський інститут банківської справи
Університету банківської справи НБУ*

РОЛЬ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ У РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОГО БІЗНЕСУ

Міжнародний досвід переконливо засвідчив, що економічне зростання і забезпечення ефективних умов для розвитку приватного сектора, поліпшення соціального захисту та добробуту можливі лише за умов ефективного розвитку банківської системи як одного з головних елементів ринкової економіки. Могутніми центрами активізації інвестиційних процесів можуть і повинні стати банківські структури. В даному випадку банки, з одного боку, інтегрують фінансові ресурси для розвитку економіки і виступають як інвесторами, так і гарантами зворотності інвестицій, а з іншого, є активними учасниками підготовки інноваційних проектів.

Участь банківських установ в інноваційному бізнесі може бути реалізована з двох позицій: як безпосередніх суб'єктів інноваційної діяльності, які здійснюють нововведення з метою зайняти стійку позицію на інвестиційному ринку; як зовнішніх суб'єктів, які виступають активними учасниками в інноваційному підприємстві шляхом надання довгострокових кредитів та здійснення фінансових інвестицій.

Стосовно першої позиції, можна стверджувати, що інновації в банківській сфері передбачають вкладення в розвиток матеріально-технічної бази банків та вдосконалення їх організаційного рівня. Спрямованість цих вкладень залежить від того, які завдання хоче вирішити банк через здійснення певних нововведень. Залежно від напрямів інноваційної діяльності можна виділити: а) інновації, які забезпечують підвищення ефективності банківської діяльності; б) інновації, зорієнтовані на розширення і диверсифікацію банківських послуг.

Вкладення першого типу спрямовані на створення умов для зниження банківських витрат за рахунок поліпшення технічного забезпечення здійснення операцій, удосконалення організації банківської діяльності, умов праці, навчання персоналу, а також здійснення відповідних досліджень та розробок. Інновації другого типу передбачають розширення ресурсної та клієнтської бази, розширення спектра банківських операцій, створення нових підрозділів, здатних забезпечити надання нових видів банківських послуг.

Для підвищення зацікавленості комерційних банків фінансуванням інноваційних проектів та здійснення довгострокових інвестиційних кредитів і фінансових вкладень, враховуючи економічні та соціальні інтереси держави, необхідно створити відповідну систему пільг та гарантій для тих банків, які інвестують підприємства згідно з проектами за пріоритетними напрямками економічного розвитку. Для цього доцільно розробити державну програму інноваційного фінансування, яка повинна передбачати такі заходи: запровадити страхування кредитів приватних банків, наданих для реалізації інноваційних проектів підприємствам, що виготовляють і впроваджують інноваційну високотехнологічну продукцію та ризиків інноваційної діяльності за рахунок створення спеціалізованої державної страхової компанії; впровадити диференційований підхід до оподаткування прибутку комерційного банку залежно від напрямів та обсягів вкладень фінансових ресурсів: знизити у випадку кредитування високотехнологічних інноваційних проектів терміном понад 5 років, а у разі відсутності таких вкладень та інвестування коштів у короткострокові (спекулятивні) операції фінансового ринку залишити ставку оподаткування незмінною; стимулювати комерційні банки для вкладення коштів у статутні фонди підприємств, які виготовляють високотехнологічну продукцію шляхом звільнення від оподаткування тієї частини прибутку, яка спрямовується на придбання акцій даних підприємств; створити систему пільгового довгострокового рефінансування Національним банком України тих комерційних банків, які активно фінансують підприємства, що реалізують інноваційні проекти у пріоритетних сферах економічного розвитку; стимулювати процеси консолідації приватного капіталу для здійснення фундаментальних і прикладних наукових досліджень, реалізації значних за обсягами інноваційних проектів шляхом поєднання банківського капіталу, небанківських фінансово-кредитних установ, промислового капіталу та коштів науково-дослідних організацій шляхом створення холдингових, фінансово-промислових груп, банківських консорціумів, венчурних фондів та створити сприятливі умови для їх діяльності; створити законодавчі передумови щодо впровадження у банківську діяльність механізму сек'юритизації (емісія цінних паперів під частину банківських кредитів, наданих для здійснення інноваційних проектів).

Пропоновані пільгові умови з метою більш широкого залучення банків до стимулювання інвестиційної та інноваційної діяльності, на нашу думку, не є заходами, які ставлять банківські установи у нерівне

становище з іншими економічними суб'єктами, а необхідними передумовами активізації їх діяльності у даному напрямку.

Вон Романов Кріспін, О. Роль банківських установ у розвитку інноваційного бізнесу [Текст] / О. Вон Романов Кріспін // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: збірник тез доповідей X Всеукраїнської науково-практичної конференції (22-23 листопада 2007 р): у 2-х т. – Суми: УАБС НБУ, 2007. – Т.1.– С. 76-78.